

8.6.47

שם הארכיון: אג

מספר תיק: 14/4

דו"ח על צפון-אפריקה
במסד ע"י המל

14/4
77
תיק

ה ק ד מ ה

כותב הסודרים האלה הגיע לצפון-אפריקה (אלג'יר) בהאשית
מדי, בשליחת הקבוצה-המאוחדת, לעבוד בתנועות הצוער שם. מסוף מרץ
פנה אליו הח"י י"ג, (מי שפנהל את עניני המוסד שם) שילך לתקיים
ולתחזיק מחנה עליה - בעניתי לזאת. המחנה החל ב-20.5, ונסע
עד 10.5, שמוא יום העליה. ערב העליה, לאחר שהיה ידוע מי הוא
החומר האנושי שנתן אתו י"ג, אלא שאלה את האנשים האלה לקפריסין.
ואשב אתם שם עד שיבוא משהו מתאים מהארץ לאנשים אלו לעבודה,
ואח"כ אחזור לאלג'יר. י"ג הדגיש אתריות גדולה מן לשלוח חומר
אנושי כזה בלי איש שעבד אתם ומכירים. קבלתי את הדבר והתמוננת
לצאת אתם.

קרה מה שקרה בזמן העליה, בותקתי מהאנשים הנשארות,
י"ג עמד בכל זאת על כך שאסע לקפריסין ואפגש אתם שם. לא השתכח
לי"ג מוסמך מדי להחליט. הוא התקשר לשאול, וזה הבטיח שיעביר דו"ח
לקפריסין. כאשר העידותי על הקשיים העלולים להגרים לי בארץ בגלל
עמדתי בשליח, אמר לי שאול אישיה לנהדר בראה לי כמספיק בתוקף
מעמדו ומפקידו. עליתי על אניה ראשונה שעגנה במיסייל ובשלתתי ארצה.

אני מקוה לעשות הדשים מספר בקפריסין ואח"כ לחזור ולהמשיך
בעבודתי בצפון-אפריקה.

הערות כלליות:

1. / צפון אפריקה הצרפתית פורכבת שלש ארצות - מרוקו וטוניס, שהם תחת חסות צרפתית, ואלג'יר - שהיא כ/אליו חלק, ממרוקו, מצרפת עצמה. יושבים בשלש ארצות אלה למעלה מ-600 אלף יהודים רובם במרוקו.
2. / ידוע היה לנו רצונם של חלק גדול של היהודים האלה לעלות, אך לא היה ידוע ההיקף, ולא הייתה ידועה הנכונות שלהם.
3. / דיושים היו שלשה תנאים יסודיים להתחיל בעבודה, והם:
א. אנשים ארצי-שראליים,
ב. מקור כספים,
ג. קשרים.

א. אנשים אישי - למרות פנייתו המרובות של י"ג, בטלפון
כשלארצות ובמכתבים למאריז, עוד לפני התחלת העבודה,
לקבלת אישים נוספים, מדי כל זמן עבודתנו עד צאת
האניה לא היינו שם, אלא, י"ג, אמרים - חבר בית-אורן -
שליח ההסתדרות והטכונות וכותב הסודרים האלה.
על שלתנו היו מושלים כל התפקידים הכרוכים בארגון
העליה: השגת אנשים, ארגון, סיוע, דאגה למקום,
להספקה, קשרים עם היהודים והממשלה, זרימה המחנה.
חבר המקומיים, היה למעשה, כמעט עד לסוף המחנה, קטן
מאד בהשוואה להיקף הארצות והעבודה.

שם הארכיון: 246
מספר תיק: 14/4

מסמך זה הוא העתק מצולם מהמסמך המקורי הגנוז בארכיון צה"ל ומעב"כ ט- הארכיון לתולדות ה"הגנה".
אין לפרסם מסמך זה ואין ליצור ו/או לצלם עותקים נוספים מהמסמך בלי אישור ארכיון צה"ל ומערכת
הביטחון. השימוש במסמך זה מותר רק למטרות שאושרו בדני

14/4
75

אנכי בעצמי קצת הייתי בטוחה, זכור לי שלפני ארבעים
כמעט שלא זכור היה למעול באופן עמוק, ולפעם אחת כל
העבודה העצומה הזו נשא על שכמי אפרים, בעזרת חכמת
המקום, כי הוא ידע את השפה והכיר אנשים, הליקויים
הארגוניים והכשלונות שבאו אחיכם, יש לראותם קודם כל
במספר האנשים קטן מהדרך. ולכן דרישתנו הראשונה
היא להגדיל את מספר האנשים שם - עד לעשרה איש. לאו
דווקא דוברי צרפתית או ערבית, אם כי זה בודאי חיובי,
אלא בעיקר אנשים שיש להם כבר בסיס בעבודה בימים
מקודמים אחרים.

בספרים - אם כי גרסה היא שגוייה ויש לה
התאמתה קטנה, הג'ינז סדב להכנס לעבודה בימים
אחרים, למסד לא היו אז מספים, ובמידה שהיה שיה
היו אלה סלומים קטנים, שגוינו המליץ מאוחר יותר
הסקרנות הנשפטים הלא קודם כל ידעו את השפה של אנשים
שגבנו לו בסך על שם, עיה קרובו המיוחד. ואנשים שגודים
בנספחים שנחשפו לעבודה זו לאחר שהיו גם מסופים, כן
שלא לראות את המפעל הזה מבחינת המספרים ולכלכלת העבודה
בהסדס של יהודים מקויים שיהסס לא ישים ומחזיקה בשפה
הממשלת, גם היהודים האלה נחשפו לעודתנו על ידי
שחיה קיים המבנה, וישבו בו כבר עשרות יהודים שפשו לעבוד.

קטנים - בעזרתם של אנשים מקויים השתלבו לגודל את
הסדס של המפעל, היו רמזים די ברורים על ידיעתם את
הנושאים, ועל יחסם החיובי לעניין - המבנה שהתקדמה הלאה
ביום וישיבה.

המבנה - זו הייתה זמנה במספר 200 קמ"מ בערך שגודל אותה שיהודים
לקיים מבנה גרסה, הליסוי המודללי היה מבנה המראה לגרסה של שיה
בג'ינז - חושבה. השיכון היה באנליים. ישנו על הארץ - גם מבנה של
הושבו מסוג אלה למספר קטן של אנשים. שפיעה לא היתה את דירק היה
כדי לקנותם, אובל היה במידה לא מספיקה. בעיקר היה מסוגל מאוד בלחם,
בגלל התחבורה הקשה הניעו לרם המודלים, לאחר שהניעו האנשים למקום, והיו
זרם האנשים היה חספסי, היה מסוגל חספסי. המידה במיוחד היתה סאלת המים
היו שתי באלות שברשי המספרים לפי שחיה ל-200 איש, לעתהעבד ל-300-500
איש - היו ימים של צמא. הדבר היה קשה בעיקר לילדים ולעורבני עם אנשים
שחיה הבינות מים מספיקים.

דוואב לקשיחים - האנשים היו דחיים ונשילת ידם גנרד היו
צויכים לרדת לים, מרחק של 20 דגד אליהם,
קדי להתחנך לפני המשילה, אין סלא איפוא,
אנחנו שהחור העבר עם ערביי הסביבה היה נסדך
להחייב. מכרז הולכה המורה שיהו להם אז בקרוב
פיה, אז עבוד כמה אנשים מספיקים.

החומר האנושי - החומר היה מרובב מ-600 נפש בערך, היה ל-400-350
בהודים ובחודות בגיל 25-20. וינכם של אלה באו ממדינות, אנחנו חשבו
במחשבה שזחוא החומר הטוב ביותר לעליה. אך עד מהרה התחלנו עם גרסה
כי אחוז הבדי המנועה ואנשים בעלי עיניו היוני המודדעליים בארץ היה
קטן מאד. יש ביניהם חכמי המנועה נודע - מ-20-25 איש, ועוד מ-50
איש שהם בעלי מלכה ומעלים, אנשים טובים באזים ואנשי להכנס להינד
מזל בארץ. כל השאר מ-250-300 הם אנשים עלי דעת שהחיינו מן המוקד שהיה
חומר המיועד לרבה, לגביה ולעליה... (באמרו איך המאספה אלה החוסר
אפשרות לתקיים ארגון סכנו דמסיין - האלוין - מחוסר ארץ-ישראלים)

מסמך זה הוא העתק מצולם מהמסמך המקורי הגנוז בארכיון צה"ל ומעב"ט- הארכיון לתולדות ה"הגנה".
אין לפרסם מסמך זה ואין ליצור ו/או לצלם עותקים נוספים מהמסמך בלי אישור ארכיון צה"ל ומערכת
הביטחון. השימוש במסמך זה מותר רק למטרות שאושרו בדג